

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
 Силабус навчальної дисципліни
 Заочна форма навчання

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Викладач: Клопота Євгеній Анатолійович, доктор психологічних наук, професор кафедри психології
Профайл викладача: http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37470&lang=ukr&news_code=klopota---vgen-anatolijovich
Кафедра: психології, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 220
Е-mail: Klopota-ea@ukr.net
Телефон: 288-76-46 (кафедра психології)
Сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6956>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів: 3	Статус дисципліни: Дисципліни вільного вибору здобувача освіти в межах спеціальності
Спеціальність 053 – Психологія	Загальна кількість годин: 120	Семестр: 3
Спеціалізація / Предметна спеціальність немає	Змістових модулів: 3	Аудиторна робота: 60 годин Лекції: 30 год. Практичні заняття: 30 год. Самостійна робота здобувача освіти: 60 год.
Освітньо-професійна програма «Психологія»	Кількість поточних контрольних заходів: Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)		

ВИДИ ЗАНЯТЬ І РОЗКЛАД

Рік навчання 2023/2024	Семестр I: вересень - грудень	Термін навчання: 04.09.2023 – 12.11.2023	Заліковий тиждень: 13.11.2023 – 19.11.2023	
Загальна кількість годин – 90	Форми організації освітнього процесу	Аудиторна/дистанційна робота		Самостійна робота здобувача освіти
	Види навчальних занять	лекційні	практичні	
Розподіл навчальних годин		30	30	60
Консультації викладача				6
Час проведення: за розкладом				

АНОТАЦІЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічні основи інклюзивного освітнього простору» є ознайомлення магістрів із основними теоретико-методологічними положеннями і принципами психологічних основ інклюзивного освітнього простору, оволодіння практичними навичками роботи з людьми, які мають особливі потреби та їх навколишнім середовищем.

Програмні результати навчання.

ПРН4	Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій
ПРН5	Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість

ПРН6	Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість
ПРН8	Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації
ПРН11	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності
ПРН13	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційний матеріал та навчальна література.

Практичні заняття за визначеною тематикою, навчальні тести, система практичних завдань з дисципліни.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – комп'ютер, інтернет, програма Zoom.

ВИМОГИ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ.

Загальна система оцінювання курсу	Участь у роботі впродовж семестру/залік – 60/40 балів. Оцінка заліку складається з балів отриманих за відповіді на тестові запитання, усні відповіді на питання згідно з переліком та виконання практичного завдання.
Практичні заняття	Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань.
Вимоги до письмових завдань	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на лекційних заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті.

Семестр включає в себе 30 лекцій і 30 практичних занять. Підготовка до практичних занять та опанування практичними навичками оцінюється 20 балами (5 балів за одне заняття). На практичному занятті додатково оцінюється робота студента упродовж пари, участь у дискусії, доповнення відповідей однокурсників тощо – 1 бал. Презентація виконаних завдань самостійної роботи за семестр 20 балів. Рейтингова оцінка поточного контролю становить 20 балів. Усього за семестр студент може набрати 60 балів.

До підсумкового семестрового контролю студент допускається, якщо з можливих 60 балів за дві атестації він набрав 35 і більше балів.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється в 40 балів. Теоретична складова: усна відповідь на питання заліку (20 балів). Практична складова: розробка та презентація з теми «Особливості взаємодії з учнем з особливими потребами (нозологію обрати)» (20 балів). Студентові зараховується вивчення «Психологічні основи інклюзивного освітнього простору» за умови, що за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю він отримав із 100 можливих балів 60 і більше. Якщо за результатами поточного і підсумкового семестрового контролю студент отримав менше 60 балів, то вивчення «Психологічні основи інклюзивного освітнього простору» йому не зараховується й розглядається як академічна заборгованість.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання у традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	

B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	Зараховано
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	Зараховано
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РЕГУЛЯЦІЇ ТА ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної доброчесності: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності (відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування тощо) в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливим складником навчання, тому пропуски без поважних причин не толеруються. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

РОЗКЛАД ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Матеріали навчально-методичного комплексу
1.	Наукові засади організації інклюзивного освітнього простору	Плани лекцій і рекомендована література до них, плани практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, зокрема тренувальні, розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: Плани лекцій і рекомендована література до них, плани практичних занять, методичні вказівки і рекомендована література, письмові завдання до планів практичних занять, мультимедійні презентації, тематика індивідуальних завдань, запитання для підсумкового контролю, тестові завдання, зокрема тренувальні, розміщені в СЕЗН Moodle за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6956 або у виданні: Діти з особливими потребами в освітньому просторі України: бібліогр. покажч. / уклад. : Ю. Щеглова, М. Маслова, Г. Мацієвська. Запоріжжя: ЗОУНБ, 2017. 256 с.
2.	Діти з особливими освітніми потребами	
3.	Проблеми інклюзивної освіти в умовах сучасної середньої та вищої школи	
4.	Сутність та зміст особистісної готовності осіб з особливими потребами до інтеграції в суспільство	
5.	Психологічні особливості взаємодії людей з особливими потребами у різноманітних сферах	
6.	Професійне самовизначення як етап успішної інтеграції в суспільство осіб з особливими потребами	
7.	Комплексна система психологічного супроводу інтеграції в суспільство осіб з особливими потребами	
8.	Підготовка сім'ї до адекватної взаємодії та сприйняття дитини з особливими потребами	
9.	Підготовка молоді з особливими потребами до міжособистісної взаємодії у студентському колективі	
10.	Підготовка молоді з особливими потребами до взаємодії в професійному колективі не залежно від рівня здоров'я	
11.	Психологічні засоби створення позитивного образу особистості з	

№	Тема	Матеріали навчально-методичного комплексу
	особливими потребами в сучасному суспільстві	

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
2. Інклюзивна освіта від А до Я: Порадник для педагогів і батьків [укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк]. Київ, 2016. 68 с.
3. Клопота Є.А., Бондаренко В.Г. Інтеграція молоді з обмеженими фізичними можливостями в суспільство: громадсько-правові, соціально-психологічні та інформаційно-технологічні аспекти: методичний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 114 с.
4. Клопота Є.А. Тренінг самопізнання та саморозвитку: навчальний посібник під грифом МОН України. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 208 с.
5. Колупасва А. А., Таранченко О.М. Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч.-метод. посібник. Київ : Видавнича група «Атопол», 2015. 136 с.
6. Лорман Т. Сім стовпів інклюзивної освіти. *Дефектологія*. 2010. № 3. С. 3–11.
7. Шевцов А. Г., Волошинський О. О., Хміль М. М., Рісний О. П. Практичні питання працевлаштування та зайнятості осіб з інвалідністю / за наук. ред. А. Г. Шевцова. Львів, 2009. 140 с.

Додаткова

8. Десплер Д, Лорман Т., Шарма У. Переосмислюючи допоміжні послуги спеціалістів в інклюзивних класах. *Дефектологія*. 2009. № 3. С. 9–14.
9. Бут Т. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ пер. з англ. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190 с.
10. Клопота Є.А. Психологічні основи інтеграції в суспільство осіб з вадами зору: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 408 с.
11. Лупарт Д., Веббер Ч. Шкільна реформа в Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл. *Дефектологія*. 2010. № 2. С. 7-19.
12. Лупарт Д., Веббер Ч. Шкільна реформа в Канаді: перехід від розділених систем освіти до інклюзивних шкіл. *Дефектологія*. 2010. № 1. С. 6-11.
13. Сак Т. Контроль та оцінювання соціальної компетентності учнів з особливостями психофізичного розвитку в інклюзивному класі. *Дефектологія*. 2010. № 4. С. 8-11.

Інформаційні ресурси

1. Психологічний сайт URL : www.psylib.kiev.ua
2. Ресурсний центр інклюзивної освіти URL : http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=87

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Визнаючи відповідальність, покладену на заклади вищої освіти України в цей доленосний історичний момент, Запорізький національний університет визначає свою місію як *Pro Futuro* («заради майбутнього») і вбачає її у формуванні якісного людського капіталу задля повоєнного відновлення держави та повноцінного представлення України в європейській спільноті.

Відповідно, візія Запорізького національного університету відбиває його прагнення стати університетом майбутнього в усіх сферах діяльності: освіті, науці, міжнародній діяльності, громадському служінні, розвитку технологій та формуванні ціннісної парадигми випускників.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін.

Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE: <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua. У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>